

Брюксел, 15.7.2020 г.
COM(2020) 313 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И
СЪВЕТА**

относно доброто управление в областта на данъчното облагане в ЕС и извън него

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Справедливото данъчно облагане е от основно значение за социалния и икономически модел на ЕС и за устойчивостта му. То е от първостепенна важност за устойчивите приходи, за конкурентната бизнес среда и за цялостната дисциплина на данъкоплатците. От съществено значение е да бъдат постигнати някои от основните цели на ЕС, като целите за справедливо общество, за силен единен пазар с устойчиви приходи, за еднакви условия на конкуренция за всички предприятия и за стабилна икономика, основаваща се на растеж, работни места и инвестиции. Поради тези причини председателят Фон дер Лайен подчерта, че един от приоритетите на Комисията е постигането на справедлива данъчна система, при която всеки да плаща своя справедлив дял. С оглед на глобалния характер на възстановяването също толкова важно за държавите партньори е то да се подпомага от мобилизиране на националните ресурси с функционираща данъчна система, която да е в основата му. Това ще спомогне за преодоляване на социално-икономическите последици от кризата, предизвикана от COVID-19.

Европейският парламент¹ също неколkokратно призовава за действия от страна на ЕС, с които да се пресече вредната данъчна конкуренция и агресивното данъчно планиране, да се преодолее проблемът с данъчните убежища, да се постигне по-справедливо и по-ефективно данъчно облагане и да се намали рискът от изпиране на пари. В следващите месеци и години, в които ЕС ще работи за възстановяване от неблагоприятните последици от кризата, породена от COVID-19, и за ускоряване на екологичния и цифровия преход, програмата за справедливо данъчно облагане ще бъде от още по-голяма значимост. Както бе подчертано в едно от последните съобщения на Комисията, озаглавено „Часът на Европа: възстановяване и подготовка за следващото поколение“², тази програма ще бъде от решаващо значение за стабилните публични приходи, благоприятната бизнес среда и инвестициите в обществените услуги, за коригиране на неефективността на пазара и за изпращане на правилните ценови сигнали за устойчиво потребление, което ще подпомогне пътя за бързо и устойчиво възстановяване в целия ЕС и извън него.

Доброто управление в областта на данъчното облагане е основната предпоставка за справедливо данъчно облагане. Като цяло доброто управление в областта на данъчното облагане обхваща данъчната прозрачност, лоялната данъчна конкуренция, липсата на вредни данъчни мерки и прилагането на международно договорени стандарти. В последните години както в ЕС, така и на международно равнище се наблюдават

¹ Резолюция на Комисията TAXE от 25 ноември 2015 г. относно данъчните постановления и другите мерки, сходни по естество или въздействие; Резолюция на Комисията TAX2 от 6 юли 2016 г. относно данъчните постановления и другите мерки, сходни по естество или въздействие; Препоръка на Комисията PANA от 13 декември 2017 г. след разследването във връзка с изпирането на пари, избягването на данъци и данъчните измами; Резолюция на Комисията TAX 3 от 26 март 2019 г. относно финансовите престъпления, данъчните измами и избягването на данъци.

² COM(2020)456 final.

значителни действия, които имат за цел да укрепят тези принципи и да гарантират спазването им.

Комисията развива амбициозна програма, с която да подобри управлението в областта на данъчното облагане и рязко да пресече данъчните злоупотреби в ЕС и извън него. В резултат на това държавите членки вече разполагат с надеждна рамка за данъчна прозрачност, общи мерки за борба с избягването на данъци и нов механизъм за разрешаване на данъчни спорове. Изискванията за по-голяма прозрачност от страна на юридическите лица и нормативните уредби доведоха до намаляване на рисковете от злоупотреби с цел избягване на данъци. Данъчните престъпления бяха включени в обхвата на първоначалните престъпления, свързани с изпирането на пари, и всички специалисти, които предлагат консултации или помощ по данъчни въпроси, вече са обвързани със задължението на ЕС за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма с цел да се намалят възможностите на престъпниците да изпират приходите си от незаконни дейности. Чрез случаите, при които се предоставя държавна помощ, и чрез препоръките на Европейския семестър Комисията предприе мерки срещу вредната конкуренция и изобличи нелоялните данъчни практики. Освен това държавите членки продължават да провеждат взаимни партньорски проверки на данъчните си режими съгласно Кодекса за поведение при данъчното облагане на предприятията („Кодекса“), за да гарантират спазването на принципите на лоялна данъчна конкуренция.

Успоредно с това ЕС положи усилия да насърчи по-доброто управление в областта на данъчното облагане и в международен мащаб. ЕС твърдо подкрепи работата на ОИСР върху прозрачността на данъците и свиването на данъчната основа и прехвърлянето на печалби (BEPS) и даде пример в световен мащаб, като въведе новите световни норми в правото на ЕС. Много от новите инициативи, осъществени на равнище ЕС, имат външен елемент — включително докладването по държави, общите правила относно несъответствията при хибридни образувания и инструменти и изискванията данъчните консултанти да изготвят доклади относно схемите за данъчно планиране. Освен това, започвайки да работи за справедливо данъчно облагане на цифровата икономика, ЕС даде нов тласък на обсъжданията по този въпрос на международно равнище.

Външната стратегия за ефективно данъчно облагане на Комисията от 2016 г.³ осигури последователен и холистичен подход, с който ЕС да насърчи доброто управление в областта на данъчното облагане в световен мащаб и да постигне ангажираност относно данъчните въпроси с международните си партньори. Основната цел на външната стратегия беше да се укрепят сътрудничеството с трети държави по въпросите на доброто управление в областта на данъчното облагане посредством клаузи в двустранни споразумения, подкрепя за развиващите се държави по отношение на данъчните въпроси и мерки за предотвратяване на отрицателните последици от данъчните политики в ЕС. Същевременно, посредством включването в списъка на ЕС със стратегията бе въведен и нов инструмент, с който международните партньори на

³ COM(2016) 24 final.

ЕС да бъдат насърчени да се придържат към договорените стандарти за добро управление в областта на данъчното облагане.

Всички тези инициативи допринесоха за създаване на по-справедлива данъчна среда в ЕС и извън него. Въпреки това непрекъснато се появяват нови предизвикателства и е необходимо инструментите на ЕС за регулиране на лоялната данъчна конкуренция и възпиране на вредните данъчни практики — както в ЕС, така и извън него — да не изостават. Глобализацията, цифровизацията и съвременните бизнес модели създават нови ограничения за данъчната конкуренция и нови възможности за агресивно данъчно планиране. Програмата на ЕС за добро управление в областта на данъчното облагане трябва да продължи се развива, за да се предотвратят загуби както в националните бюджети, така и в тези на ЕС и да се гарантира, че предприятията и гражданите на ЕС ще могат да разчитат на справедливо и ефективно данъчно облагане в бъдеще.

Настоящото съобщение е част от пакет документи за справедливо и опростено данъчно облагане в подкрепа на възстановяването на ЕС, включващ съобщение за план за действие, в който се представя набор от бъдещи инициативи в областта на прякото и косвеното данъчно облагане относно борбата с данъчните измами и относно опростяването на данъчните режими⁴, както и законодателно предложение⁵ за преразглеждане на Директивата относно административното сътрудничество⁶.

По-нататъшните действия ще гарантират, че данъчното законодателство на ЕС е в съответствие със съвременната икономика и е съобразено с развитието в международен план, касаещи реформата в областта на корпоративното данъчно облагане. В допълнение към тези мерки в съобщението се поставя основен акцент върху мерките, предвидени в актовете с незадължителен характер, и външните действия, като се взима предвид досегашният опит и се определят необходимите промени в тази област. Въз основа на това в него се набелязват приоритетните области на действие през следващите години с цел подобряване на стандартите за добро управление в областта на данъчното облагане и гарантиране на справедливо данъчно облагане.

2. РЕФОРМА НА КОДЕКСА ЗА ПОВЕДЕНИЕ ПРИ ДАНЪЧНОТО ОБЛАГАНЕ НА ПРЕДПРИЯТИЯТА

От създаването си през 1997 г. Кодексът за поведение при данъчното облагане на предприятия („Кодексът“) е основният инструмент на ЕС за предотвратяване на вредната данъчна конкуренция. Кодексът се основава на хипотезата, че макар конкуренцията между държавите сама по себе си да не представлява проблем, са необходими общи принципи относно степента, до която те могат да използват данъчните си режими и политики, за да привличат предприятия и печалби. Това е

⁴ COM(2020) 312 final.

⁵ COM(2020) 314 final.

⁶ Директива 2011/16/ЕС на Съвета от 15 февруари 2011 г. относно административното сътрудничество в областта на данъчното облагане (ОВ L 64, 11.3.2011 г., стр. 1).

особено важно в един единен пазар, в който гарантираните от Договора свободи водят до увеличаване на движението на печалбите и инвестициите.

Кодексът е незаконодателен акт, който работи въз основа на партньорски проверки и партньорски натиск между държавите членки. В него се посочват принципи за лоялна данъчна конкуренция и с помощта му се определя дали конкретен данъчен режим е вреден, или не. Групата за Кодекса се състои от висши национални представители и упражнява надзор над държавите членки за спазването на Кодекса. Тя оценява данъчните мерки на държавите членки и въз основа на технически анализ от страна на Комисията определя дали са вредни. Ако данъчната мярка бъде определена за вредна, съответната държава членка трябва да я измени или премахне. От създаването на Кодекса са оценени над 400 данъчни режима в ЕС и е установено, че около 100 от тях са вредни.

Освен постигнатото в рамките на ЕС в последните години Кодексът оказва и забележително влияние върху световната данъчна среда. Това е така поради факта, че Кодексът се използва при оценяване на трети държави в контекста на списъка на ЕС на юрисдикциите, неосказващи съдействие за данъчни цели (вж. точка 2 по-долу). Централната роля, която Кодексът заема във включването в списъка на ЕС, подчертава важността му като инструмент за борба с вредната данъчна конкуренция и за насърчаване на принципите на добро управление в областта на данъчното облагане в широк мащаб.

Въпреки постигнатото от Кодекса обаче е ясно, че е необходимо той да бъде реформиран и модернизирани. През последните две десетилетия данъчната конкуренция съществено се промени по форма и естество, а Кодексът не е развит така, че да се отговори на новите предизвикателства. Глобализацията, цифровизацията, нарастващата роля на многонационалните предприятия в световната икономика, нарасналата значимост на нематериалните активи и намаляването на пречките за бизнеса засилиха натиска върху държавите да използват данъчното облагане, за да се конкурират за чужди инвестиции. Това доведе до рязко нарастване и развитие на данъчната конкуренция, при което основните параметри на справедливостта бяха подложени на изпитание. В този контекст както държавите членки, така и Европейският парламент поставиха под въпрос пригодността на Кодекса за справяне със съвременните форми на вредна данъчна конкуренция. Ефективността на Кодекса следва да бъде значително подобрена с оглед на гореизложените настоящи реалности.

2 а) Планиране на реформата с цел постигане на максимални резултати

Реформата на Кодекса трябва да бъде планирана внимателно, за да се гарантира постигането на възможно най-амбициозен и ефективен резултат. Текущите обсъждания в международен мащаб относно реформата на корпоративното данъчно облагане, ръководени от ОИСР, могат да окажат съществено влияние върху допустимите граници на данъчната конкуренция в бъдеще. По-специално, ако

минималното ефективно данъчно облагане стане световен стандарт, ще се постави нова долна граница, която държавите няма да могат да прекриват, когато използват данъчните си ставки, за да привличат чужди предприятия и инвестиции. Това несъмнено ще трябва да бъде взето под внимание при планиране на действията на ЕС по отношение на лоялната данъчна конкуренция в рамките на един реформиран кодекс. В същото време, ако не се постигне консенсус за минимално данъчно облагане на световно равнище, тази концепция трябва да бъде включена в Кодекса като стандарт на ЕС, за да се модернизира и поясни понятието за вредна данъчна конкуренция и да се гарантира, че всички предприятия плащат справедлив данък за печалбите, които генерират в единния пазар.

2 б) Преразглеждане на обхвата и критериите на Кодекса

Междувременно обаче съществуват няколко проблема, които вече могат да бъдат разгледани още сега с оглед на една бъдеща реформа на Кодекса.

На първо място, следва да се разшири обхватът на Кодекса, така че да бъдат обхванати всички мерки, които представляват риск за лоялната данъчна конкуренция. Определението за обхвата следва да бъде изменено, така че да включва и други видове режими и основни аспекти от националните корпоративни данъчни системи, както и други съответни данъци, различни от корпоративния. При настоящия обхват на Кодекса има твърде много видове вредни режими, които могат да не бъдат оценени. Например в Кодекса са разгледани само конкретни данъчни мерки и режими. Само че държавите все повече използват основните структури на данъчните си системи, за да се включат в данъчната конкуренция, например като въвеждат специфични правила относно местожителството за данъчни цели, които могат да доведат до двойно данъчно необлагане или до освобождаване от данъчно облагане за доходи с чуждестранен произход, което при липса на необходимите предпазни мерки може да благоприятства вредните данъчни практики. Освен това Кодексът не обхваща специалните режими за придобиване на гражданство или мерките за привличане на чужденци или заможни лица, въпреки че те често представляват „задна врата“, през която по нелоялен начин се привличат предприятия и инвестиции от други държави. Последните проучвания на ОИСР⁷ също показват, че е възможно режимите за придобиване на гражданство да бъдат използвани за избягване на правилата за данъчна прозрачност. Затова е важно при реформирането на Кодекса да се разгледа употребата на режими за придобиване на гражданство, като т.нар. „златни визи“.

Кодексът също следва да бъде актуализиран, за да се гарантира, че всички случаи на много ниско данъчно облагане ще бъдат разглеждани — както в ЕС, така и извън него. ЕС вече изисква от третите държави с нулево или никакво данъчно облагане да въведат строги стандарти за икономическа същност и прозрачност, за да не бъдат включени в списъка на ЕС. Тези изисквания следва да бъдат отразени официално в Кодекса, за да

⁷ <https://www.oecd.org/tax/automatic-exchange/crs-implementation-and-assistance/residence-citizenship-by-investment/>.

могат критериите, прилагани в ЕС, и тези, прилагани по отношение на трети държави, да са напълно съгласувани.

2 в) Подобряване на управлението на Кодекса

При реформата на Кодекса следва също така да се разгледат начините, по които Кодексът да бъде прилаган по-прозрачно и ефективно. Макар през последните години да се наблюдават някои подобрения в управлението на групата за Кодекса, място за усъвършенстване все още има. Групата за Кодекса може да предоставя повече обществено достъпна информация на уебсайта си и да информира обществеността и заинтересованите страни за етапните цели в работата си. Групата също така може да въведе гласуване с квалифицирано мнозинство, с което да ускори взимането на решения, а също и да предвиди ефективни последици за държавите членки, които не спазват решенията на групата навреме.

Комисията приканва държавите членки да започнат обсъждания по предложенията за амбициозна реформа на Кодекса в точки 1, букви а)–в), докато очакват края на обсъжданията на международно равнище относно данъците (според работния план на ОИСР до края на годината трябва да има достатъчно яснота относно резултата от работата по данъчната реформа на международно равнище). Комисията ще работи с държавите членки, за да изготви конкретен план за реформа на Кодекса, с която да го направи по-пригоден за справяне със съвременните предизвикателства на данъчната конкуренция — както в ЕС, така и извън него.

3. ПРЕРАЗГЛЕЖДАНЕ НА СПИСЪКА НА ЕС НА ЮРИСДИКЦИИТЕ, НЕОКАЗВАЩИ СЪДЕЙСТВИЕ ЗА ДАНЪЧНИ ЦЕЛИ

Макар че първоначално Кодексът е разработен като инструмент за регулиране на вътрешната данъчна конкуренция в ЕС, през последните години акцентът му бе разширен и той вече засяга и външното измерение на тази област на политиката. Изложените в Кодекса принципи на лоялна данъчна конкуренция са сред критериите, използвани в оценяването на трети държави при включването в списъка на ЕС. Целта е да се подобри контекстът на добро управление в областта на данъчното облагане в световен мащаб, да се гарантират еднакви условия на конкуренция на международно равнище и да се подкрепят усилията на правителствата на трети държави да изпълнят действията и ангажиментите, които са поели на световно равнище (например в рамките на инициативите на Г-20 за борба със BEPS или Програмата за действие от Адис Абеба).

Списъкът на ЕС на юрисдикциите, неказващи съдействие за данъчни цели, бе предложен за първи път във външната стратегия на Комисията от 2016 г. като инструмент за справяне с външните рискове от данъчни злоупотреби и нелоялна данъчна конкуренция. Оттогава списъкът се превърна в мощен инструмент за насърчаване на доброто управление в областта на данъчното облагане на международно равнище и допринесе в борбата с избягването на данъци и отклонението от данъчно облагане в световен мащаб. През четирите години от създаването на

списъка са оценени 95 юрисдикции спрямо три ключови критерия: данъчна прозрачност, справедливо данъчно облагане и изпълнение на минималните стандарти на ОИСП за BEPS. Ако бъде установено, че дадена юрисдикция не отговаря на един или повече от тези критерии, от нея се иска да поеме ангажимент да се справи с проблемите в рамките на определен срок.

До началото на 2020 г. в световен мащаб бяха премахнати над 120 вредни данъчни режима⁸ като пряк отговор на включването в списъка на ЕС. Десетки трети държави също предприеха конкретни мерки за подобрене на стандартите си за данъчна прозрачност в съответствие с изискванията на ЕС. Това повишава степента на добро управление в областта на данъчното облагане в световен мащаб, създава еднакви условия на конкуренция за международните субекти и намалява възможностите за данъчни злоупотреби. Така списъкът на ЕС е от полза не само за самия ЕС, но най-вече за развиващите се държави, които са непропорционално засегнати от незаконните финансови потоци.

С включването в списъка на ЕС взаимодействието на ЕС с държавите партньори по данъчните въпроси от общ интерес бе поставено на нова основа, която съответства на усилията на Съюза за насърчаване на доброто управление в областта на данъчното облагане в световен мащаб. Диалогът и контактите са основна част от този процес. Редовните обсъждания между службите на Комисията и юрисдикциите бяха съгласувани с Европейската служба за външна дейност и помогнаха на десетки от тези юрисдикции да отговорят на изискваните стандарти. Тези нови възможности за обмен на мнения по данъчни въпроси създадоха предпоставки за градивен диалог с държавите партньори в днешната забързана, глобализирана и цифровизирана икономика и това следва да бъде продължено.

Четири години след създаването на този нов списък Комисията счита, че е крайно време да се направи преглед на натрупания досега опит и да се разгледат възможностите той да остане ефективен, справедлив и пригоден за новите предизвикателства, които продължават да изникват.

3 а) Преразглеждане на географския обхват на списъка на ЕС

Когато през 2016 г. ЕС започна да поддържа списъка на ЕС, държавите — членки на ЕС, избраха юрисдикциите, които да се обхванат, въз основа на обективен набор от показатели, разработен от Комисията. Държавите членки използваха набора от показатели за основа при решаването кои юрисдикции да бъдат подложени на скрининг, като също така взеха предвид други свързани фактори като наличието на финансов център. Държавите членки от самото начало решиха да изключат при включването в списъка на ЕС най-слабо развитите държави заради ограничения им капацитет да изпълнят критериите в рамките на изискваните срокове. Поради подобни причини бе въведена гъвкавост по отношение на критериите и сроковете, които развиващите се държави без финансов център трябва да спазят.

⁸ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8603-2020-REV-1/en/pdf>.

След няколкогодишен практически опит с избраните юрисдикции при включването в списъка на ЕС държавите членки изявиха желание да преразгледат географския обхват на списъка. По-специално, стремежът им е да гарантират, че всички рискови области са обхванати и че отношението към съпоставимите юрисдикции при включването в списъка на ЕС е справедливо и равнопоставено.

За да улесни това, до края на 2020 г. Комисията ще актуализира първоначалния набор от показатели, използван в подбирането на юрисдикциите, които са най-подходящи за скрининг. В новия набор от показатели ще се отразяват последните данни, както и развитието в световната икономика и данъчна политика. Наборът ще включва и допълнителни източници на информация, с които да се покаже цялостна картина на икономическите и финансовите връзки на ЕС с трети държави. Освен това Комисията ще вземе предвид новата методология в определянето на високорисковите трети държави за целите на борбата с изпирането на пари и с финансирането на тероризма⁹, за да гарантира, че процедурите за включване в двата списъка взаимно се подсилват. Преразглеждането на набора от показатели ще помогне на държавите — членки на ЕС, да определят още държави, които биха искали да подложат на скрининг въз основа на обективни критерии, и ще направи процеса по-стабилен и предвидим за партньорите на ЕС.

3 б) Преразглеждане на критериите за включване в списъка на ЕС

При едно обсъждане на географския обхват на списъка на ЕС ще трябва да се вземат предвид и критериите, на които трябва да отговорят избраните юрисдикции. Премахването на юрисдикция, която понастоящем попада в обхвата на списъка на ЕС, би повлияло на еднаквите условия на конкуренция и ще подкопае положителната работа, която повечето от тези юрисдикции вече са свършили. Следва да се прецени дали критериите за включване в списъка на ЕС могат да бъдат прилагани по-целено за определени юрисдикции.

От опита при включването в списъка на ЕС дотук се вижда, че определени юрисдикции, по-специално развиващите се партньори, срещат ограничения в капацитета си да изпълнят някои от поетите ангажменти. Необходимо е да се прецени дали всички критерии се отнасят за всички юрисдикции, като се вземе предвид потенциалният риск, произлизащ от тяхната икономическа и данъчна среда. Може да се предостави възможност на развиващите се държави с по-нисък риск да приложат само най-релевантните критерии. При включването в списъка вече съществува такъв прецедент, тъй като от развиващите се държави без финансов център не се изисква да отговарят на критерия за автоматичен обмен на информация. Друга подобна или допълнителна възможност са сроковете, свързани със списъка на ЕС, да бъдат

⁹ https://ec.europa.eu/info/files/200507-anti-money-laundering-terrorism-financing-action-plan-methodology_bg.

пригодени за държавите със значително ограничен капацитет или без финансов център така, че да отразяват обстоятелствата в съответната юрисдикция.

Освен това критериите за добро управление в областта на данъчното облагане, използвани при включването в списъка, трябва да бъдат разгледани по-обстойно, за да се гарантира, че са актуални и достатъчно амбициозни. Като първа стъпка те трябва да бъдат актуализирани, за да се отразят последните тенденции в борбата с избягването на данъци и отклонението от данъчно облагане в международен план, включително в областта на действителната собственост¹⁰ и изпълнението на минималните стандарти на ОИСП за BEPS.

В критериите за включване в списъка на ЕС ще трябва да бъдат взети предвид и обсъжданията на международно равнище относно данъчното облагане на цифровата икономика и данъчната реформа в световен мащаб. Това ще бъде от съществено значение, ако се постигне консенсус на световно равнище за минималното ефективно данъчно облагане. Този въпрос следва да бъде разгледан заедно с бъдещата реформа на Кодекса, когато резултатите от обсъжданията за данъчна реформа на международно равнище са ясни.

В тази връзка критериите също следва да бъдат преразгледани, за да се гарантира, че се прилагат в достатъчно широк мащаб и обхващат всички рискове. Вече се работи в тази посока. Например през 2019 г. държавите членки решиха да разгледат определени случаи на широкообхватно освобождаване от данъчно облагане, които могат да се окажат точно толкова рискови, колкото преференциалните данъчни режими. Комисията ще продължи да разглежда международната данъчна среда, за да идентифицира нови потенциално проблематични бизнес практики и практики на данъчно планиране.

И накрая, важно е юрисдикциите, които вече са извадени от списъка на ЕС, да бъдат наблюдавани отблизо. Това ще гарантира, че реформите са изпълнени ефективно и че не са предприети стъпки назад. Наблюдението ще се ръководи от Комисията, която ще докладва на държавите членки. Тя също така ще координира действията с ОИСП, за да се гарантира, че процесите за наблюдение на международно равнище и на равнище ЕС са във възможно най-голямо съответствие.

3 в) Повишаване на прозрачността и отчетността

С включването в списъка на ЕС се създаде нова рамка за редовни обсъждания между ЕС и международните му партньори по въпросите, свързани с доброто управление в

¹⁰ Като се вземе предвид извършваната на международно равнище работа в тази област. При включването в списъка на ЕС за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма, при което се разглеждат по-обстойно аспектите на действителната собственост, могат да бъдат въведени допълнителни съпоставими с международните стандарти изисквания в съответствие с подчертаните от Комисията приоритети в плана за действие за всеобхватна политика на Съюза за предотвратяване на изпирането на пари и финансирането на тероризма (вж.: https://ec.europa.eu/finance/docs/law/200507-anti-money-laundering-terrorism-financing-action-plan_en.pdf).

областта на данъчното облагане. Комисията вече твърдо подчерта, че са необходими диалог и ангажираност със съответните трети държави. През последните четири години бяха осъществени хиляди контакти и обмени на техническо, дипломатическо и политическо равнище както пряко, така и чрез международни форуми. Това помогна на ЕС да внесе яснота в очакванията си по отношение на доброто управление в областта на данъчното облагане в световен мащаб, като в същото време му позволи да разбере по-добре позициите на световните си партньори по въпросите на доброто управление в областта на данъчното облагане. Комисията поема ангажимент занапред още повече да развие този положителен процес на диалог, като си сътрудничи с Върховния представител. В тази връзка тя ще работи за създаването на ежегодно събитие за представителите на юрисдикциите, на което да се обсъждат аспектите при включването в списъка на ЕС и да се споделят информация и най-добри практики.

Комисията също така ще използва диалога с трети държави, за да идентифицира основателни опасения, които да сподели с държавите членки в опит да се намерят решения за тях. Например фактът, че държавите членки продължават да използват национални данъчни списъци успоредно с включването в списъка на ЕС, води до объркване и несигурност за голям брой трети държави. Това важи с особена сила в случаите, в които националните критерии и процедури за включване в списъци не са ясно съобщени или в които държавите, включени в списъка на ЕС, и тези в националните списъци се различават. Съществуват силни аргументи в подкрепа на синхронизирането на националните процедури за включване в списъци с този на ЕС по отношение на държавите, които са преминали скрининг при включването в списъка на ЕС, за да се постигнат съгласуваност и яснота за третите държави и предприятия. Комисията и държавите членки ще започнат обсъждане по темата и ще обмислят как занапред подходът за съставяне на списъци с юрисдикции за данъчни цели да бъде съгласуван така, че да се гарантира последователно отношение към третите държави от страна на ЕС и неговите държави членки.

Накрая, Комисията ще продължи да настоява за възможно най-голяма прозрачност и отчетност при включването в списъка на ЕС. В тази връзка Европейският парламент редовно трябва бъде информиран относно развитието при включването в списъка на ЕС. Комисията също така ще информира гражданското общество в рамките на Платформата за добро управление в областта на данъчното облагане, която също спомогна за началния етап на включването в списъка на ЕС.

3 г) Засилване на доброто управление в областта на данъчното облагане в споразуменията с трети държави и разширяване на диалога с трети държави относно екологичните данъци

Друг важен начин, по който ЕС насърчава справедливостта по данъчни въпроси, е чрез клауза за добро управление в областта на данъчното облагане в съответните си международни споразумения с трети държави. Европейският парламент счита клаузата

за добро управление в областта на данъчното облагане за един от „основни[те] инструменти на външната политика на ЕС“¹¹ и е призовавал неведнъж за включването ѝ във всички съответни споразумения на ЕС с трети държави и региони. Във външната стратегия от 2016 г. Комисията предложи стандартната клауза за добро управление в областта на данъчното облагане да бъде актуализирана и подсилена, за да бъде в съответствие с последните международни норми. През май 2018 г. държавите членки одобриха нов текст и потвърдиха, че такава формулировка следва да бъде включена във всички съответни международни споразумения.

Оттогава Комисията използва актуализираната клауза във всички съответни нови и текущи преговори, някои от които предстои да приключат успешно. Комисията ще продължи да настоява клаузата за добро управление в областта на данъчното облагане да бъде включвана във всички съответни бъдещи преговори за международни споразумения. В случай че трета държава откаже да приеме клаузата или настоява да я промени до такава степен, че клаузата вече да не изпълнява предназначението си, Комисията и държавите членки трябва да обмислят какъв е подходящият отговор. Такива държави могат да бъдат подложени на проверка при включването в списъка на ЕС.

В диалога си с трети държави Комисията също така ще наблегне на залегналия в Договора за функционирането на Европейския съюз принцип „замърсителят плаща“, съгласно който се вземат предвид негативните външни аспекти, като замърсяване или други нанасящи вреди дейности. Идеята, че екологичните данъци могат да допринесат за по-прогресивни и устойчиви данъчни системи и по-справедливи общества в развиващите се държави, може да бъде разгледана още по-задълбочено. В много развиващи се държави нарастващите приходи от екологичното данъчно облагане могат да доведат до по-малка зависимост на държавата от помощи и дългово финансиране и до по-лесно мобилизиране на националните ресурси за обществени услуги. Тъй като екологичните данъци се укриват по-трудно, отколкото например корпоративните или тези върху доходите на физическите лица, те също могат да допринесат за засилена отчетност от страна на държавата, повишена данъчна дисциплина и подобро фискално управление.

4. ПОДОБРЕНИ МЕРКИ ЗА УКРЕПВАНЕ НА ДОБРОТО УПРАВЛЕНИЕ В ОБЛАСТТА НА ДАНЪЧНОТО ОБЛАГАНЕ

Включването на дадена юрисдикция в списъка следва да бъде крайна мярка, предназначена за тези държави, които отказват адекватно да приемат или да реагират на опасенията на ЕС относно данъчните си системи. Въпреки това, след като дадена юрисдикция е включена в списъка, следва да има последствия, които да гарантират, че списъкът на ЕС продължава да бъде ефективен.

¹¹ Доклад на TAXE 3, 26.3.2019 г.

От създаването на списъка на ЕС са разработени два вида ответни мерки срещу включените в списъка юрисдикции. Първо, ЕС прие по-твърди разпоредби в ключовото законодателство относно финансирането от Съюза¹², за да предотврати косвеното инвестиране на средства на ЕС във включените в списъка на ЕС юрисдикции или преминаването на такива средства през тях. Освен това държавите — членки на ЕС, се споразумяха да прилагат съгласувани защитни мерки срещу включените в списъка на ЕС юрисдикции. Ответните мерки, свързани със списъка на ЕС, следва да бъдат преразглеждани редовно, за да се гарантира, че са възможно най-възпиращи и ефективни.

4 а) Насърчаване на доброто управление в областта на данъчното облагане чрез средствата на ЕС

Както беше обявено във външната стратегия от 2016 г., ЕС въведе правно обвързваща връзка между стандартите за добро управление в областта на данъчното облагане и използването на средствата на ЕС. Това е отразено в ключовите правни инструменти¹³ за предотвратяване използването на средствата на ЕС за подкрепа на проекти, допринасящи за избягването на данъци. Освен това с правната рамка се предотвратява използването на финансови инструменти и юрисдикции, включени в „черния“ данъчен списък на ЕС или в списъка на ЕС на високорискови трети държави за целите на борбата с изпирането на пари и с финансирането на тероризма. Въпреки това, ако проектът е изпълнен физически в съответната юрисдикция, отпускането на средства може да бъде позволено, за да се запазят целите за развитие и устойчивост.

Комисията също така предостави насоки¹⁴ на партньорите на ЕС по изпълнението и ги призова да гарантират, че вътрешните им политики позволяват да използват средствата на ЕС в съответствие с новите изисквания на ЕС относно данъчното облагане. Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР) и групата на Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) публикуваха вътрешни политики, с които взимат предвид последните тенденции в областта на данъците на международно равнище¹⁵. В резултат на действията, предприети на международно равнище, и затегнатите правила за използване на средствата на ЕС няколко международни финансови институции и национални агенции също засилиха надлежните проверки, които провеждат. Това на свой ред води до насърчаване на пазарните участници да изтеглят участието си от

¹² Това включва настоящия Финансов регламент на ЕС (ФР), Регламент (ЕС) 2017/1601 за Европейския фонд за устойчиво развитие (ЕФУР), Решение № 466/2014/ЕС за мандата за външно кредитиране (МВК) и Регламент (ЕС) 2015/1017 за Европейския фонд за стратегически инвестиции (ЕФСИ).

¹³ ФР, ЕФУР, ЕФСИ и МВК.

¹⁴ Съобщението на Комисията „Нови изисквания, насочени срещу избягването на данъци в законодателството на ЕС, уреждащо по-специално операциите по финансиране и инвестиране“ (С(2018)1756, 18.3.2018 г.).

¹⁵ Вж. [Domiciliation of EBRD clients \[Място на установяване на клиентите на ЕБВР\]](#) и [Политика на групата на ЕИБ относно слабо регулираните, непрозрачните и неосказващите съдействие юрисдикции и доброто управление в областта на данъчното облагане](#) (2019 г.).

схеми в неоказващи съдействие юрисдикции и да обърнат по-голямо внимание на рисковете, свързани с избягването на данъци.

Съдейки по досегашното прилагане на тези правила, Комисията счита, че те могат да бъдат използвани по-широко, за да се укрепят принципите на добро управление в областта на данъчното облагане. Държавите — членки на ЕС, следва да отразят усилията на ЕС в използването на собствените си средства. Комисията настоятелно призовава държавите членки, които все още не са направили това, да отразят изискванията на ЕС в националните си политики за финансиране и в правилата за съответствие на насърчителните си банки и агенциите си за развитие. По този начин средствата на ЕС или на неговите държави членки няма да преминат през субекти от включените в списъка юрисдикции, нито ще станат част от схеми за избягване на данъци. Това би увеличило тежестта и надеждността на ЕС в насърчаването на доброто управление в областта на данъчното облагане в международен мащаб.

В същия ред на мисли Комисията представи препоръка¹⁶, съгласно която държавите членки следва да обвържат финансовата си подкрепа за предприятията с липсата на връзки между тях и юрисдикциите, включени в списъка на Съюза на юрисдикциите, неоказващи съдействие за данъчни цели, така че да се гарантира, че значителните усилия на държавите членки в подкрепа на възстановяването се полагат по начин, който е в съответствие с необходимостта да се гарантира международна данъчна справедливост.

Най-вероятно до края на 2020 г. Комисията също така ще започне обсъждане с държавите членки, за да се помисли как е възможно да се постигне това синхронизиране на националните политики за финансиране с тази на ЕС. В този контекст Комисията също така ще обмисли дали използването на средства на ЕС и на държавите членки и защитните мерки на държавите членки могат да бъдат синхронизирани по-добре, за да може влиянието им да бъде съсредоточено върху неоказващите съдействие юрисдикции.

Като втора стъпка, основавайки се на опита на равнище ЕС, Комисията ще прецени как да привлече още международни донори в борбата с избягването на данъци при използването на всякакви публични средства. До средата на 2022 г. Комисията ще докладва вътрешната работа по съгласуването в ЕС, а след това ще обмисли начини за насърчаване на най-добрите практики в по-широк международен мащаб.

Успоредно с това Комисията ще продължи да участва в тесен диалог с международните финансови институции и други партньори по изпълнението, за да провери какво влияние върху работата и процесите им са оказали новите изисквания на ЕС. По-специално, Комисията ще прецени дали е необходимо насоките да бъдат

¹⁶ C(2020) 4885 final.

пояснени или актуализирани. За да се улесни изпълнението, да се определят най-добрите практики и да се насърчат еднаквите условия на конкуренция, преди края на 2020 г. Комисията ще започне обсъждания по този въпрос с партньорите на ЕС по изпълнението. Въз основа на тези обсъждания през 2022 г. тя ще представи доклад пред Европейския парламент и Съвета, който при необходимост ще съдържа пояснения и решения на конкретни проблеми.

4 б) Укрепване на защитните мерки спрямо неосъществяващите юрисдикции

Освен че въведе по-строги разпоредби относно средствата на ЕС, Комисията непрекъснато призовава държавите членки да прилагат строги, възпиращи и съгласувани защитни мерки спрямо включените в списъка на ЕС държави. Важно е да има общ подход към защитните мерки, за да се гарантира, че списъкът на ЕС има реално въздействие, и да се предостави ясна и сигурна информация на третите държави и инвеститорите. През декември 2017 г. държавите членки предприеха първите стъпки към съгласуване, като се споразумяха относно определени административни мерки, които да прилагат спрямо предприятия и инвеститори от държавите, включени в списъка на ЕС¹⁷ — като например по-чести одити. Това бе утвърдено през декември 2019 г., когато държавите членки се споразумяха относно инструментариум от защитни мерки, които да прилагат спрямо държавите, включени в списъка на ЕС¹⁸. Държавите членки ще започнат да прилагат тези защитни мерки през 2021 г. и се споразумяха да направят оценка на необходимостта от по-нататъшно съгласуване през 2022 г.

С този съгласуван подход се прави стъпка в правилната посока, но в него липсва амбиция. По-специално, фактът, че държавите членки могат да избират кои и колко мерки от инструментариума да прилагат, може да доведе до различни подходи в единния пазар. Това може да не отговори на притесненията, които предприятията имат по отношение на правната несигурност и административната тежест. Също така това може да даде възможност на определени данъкоплатци да се възползват от разминаванията между мерките на отделните държави членки, за да продължат да пренасочват необложени печалби извън единния пазар.

Комисията внимателно ще наблюдава ситуацията, докато държавите членки започват да прилагат договорените защитни мерки, и ще направи оценка на мерките. Ако подходът с инструментариума не се окаже достатъчно ефективен, въз основа на горепосочената оценка през 2022 г. Комисията ще обмисли законодателно предложение за съгласувани защитни мерки. Това би позволило на ЕС да направи

¹⁷ Вж. приложение III към Заключенията на Съвета относно списъка на ЕС на юрисдикциите, неосъществяващи съдействие за данъчни цели (<https://www.consilium.europa.eu/media/31945/st15429en17.pdf>).

¹⁸ Вж. приложение IV към Доклада на групата за Кодекса (Данъчно облагане на предприятия) до Съвета (<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14114-2019-INIT/en/pdf>).

списъка наистина ефективен и би гарантирало една изцяло съгласувана политика спрямо държавите, включени в списъка на ЕС.

5. ПОДКРЕПА ЗА ДЪРЖАВИТЕ ПАРТНЬОРИ В ДОБРОТО УПРАВЛЕНИЕ В ОБЛАСТТА НА ДАНЪЧНОТО ОБЛАГАНЕ

Програмата на ЕС за добро управление в областта на данъчното облагане не се ограничава само до въпросите, свързани с политиките за данъчно облагане. В ролята си на най-голям донор на помощи за развитие и поддръжник на световното управление ЕС осъзнава важността на доброто управление за развиващите се държави.

За много развиващи се държави наличието на достатъчно приходи все още представлява проблем. Съотношението между данъчните приходи и БВП в над една трета от африканските държави е под 15 %¹⁹, което се счита за необходимият за предоставянето на основните социални услуги минимум. Зависимостта на приходите на развиващите се държави от корпоративния данък е два пъти по-голяма от тази на развитите държави²⁰. Заради това проблеми, като данъчните измами, отклонението от данъчно облагане и избягването на данъци, засягат много по-сериозно развиващите се държави. Поради същите причини е много по-вероятно тези държави да се възползват от международните усилия и усилията на ЕС за повишаване на световните стандарти и ограничаване на агресивното данъчно планиране в световен мащаб.

Във външната стратегия от 2016 г. бе подчертана необходимостта от по-голяма съгласуваност между данъчната политика на ЕС и целите му за международно развитие. Чрез инициативата си „Повече приходи, по-разумни разходи“²¹ Комисията изложи ясни мерки в подкрепа на опитите на държавите партньори да подобрят и защитят данъчните си основи, да разполагат устойчиви приходи и да подобрят ефективността на държавните си разходи. Оттогава ЕС подкрепя държавите партньори в усилията им да подобрят мобилизирането на националните си ресурси и да въведат справедливи, прозрачни и ефективни данъчни системи. Това отговаря на поетите от ЕС ангажименти в рамките на Данъчната инициатива от Адис Абеба²², в която ЕС заяви, че ще увеличи както техническата, така и финансовата подкрепа за мобилизиране на националните приходи в развиващите се държави.

В съответствие с поетите ангажименти ЕС е на път да удвои подкрепата за развиващите се държави в областта на мобилизирането на национални ресурси. От 2015 г. насам, наред с други неща, Комисията постоянно увеличава подкрепата в тази област, като през 2019 г. достигна ангажименти за

¹⁹ Според статистиката на ОИСР относно приходите.

²⁰ Корпоративният данък представлява 16 % от общите данъчни приходи в икономиките с ниски и средни доходи спрямо 8 % в развитите държави.

²¹ https://ec.europa.eu/international-partnerships/system/files/swd-collect-more-spend-better_en.pdf.

²² Отделна инициатива в рамките на Програмата за действие от Адис Абеба, чийто акцент е върху увеличаване на помощите за развитие на капацитет в данъчната област и насърчаване на съгласуването на политиките за развитие. Вж.: <http://www.addtaxinitiative.net/>.

приблизително 1000 милиона евро, и също така съфинансира инструмент²³, с който да подпомогне реформите на 94 данъчни администрации по света. Двустранните операции за бюджетна подкрепа все по-често включват помощ за мобилизиране на националните приходи и изпълняване на стандартите за добро управление в областта на данъчното облагане. Тази финансова и техническа подкрепа е все така важна за подпомагане на държавите с ограничен административен и финансов капацитет и ЕС ще продължи да прави големи инвестиции в тази област.

Освен това Комисията анализира и възможните отрицателни последици от спогодбите за избягване на двойно данъчно облагане, сключени между държави членки и развиващи се държави, и по-специално, сключени с най-бедните държави. Комисията разработи инструментариум²⁴, който държавите членки могат да вземат предвид при договаряне на спогодбите за избягване на двойно данъчно облагане с развиващи се държави, за да подкрепят мобилизирането на националните им приходи. Опасността от отрицателни последици бе щателно разгледана от Платформата за добро управление в областта на данъчното облагане и през 2018 г. Комисията организира семинар по темата на експертно равнище. Работата по този въпрос ще продължи и през новия мандат на Платформата за добро управление в областта на данъчното облагане.

5 а) Укрепване на международното сътрудничество и партньорство

В началото на Десетилетието на действията за изпълняване на целите за устойчиво развитие²⁵ доброто управление в областта на данъчното облагане остава ключов въпрос, върху който трябва да работят всички държави. Това също така съответства на принципа за съгласуваност на политиките за развитие. Затова Комисията е твърдо решена да даде още по-голям тласък на мерките и инициативите за добро управление в областта на данъчното облагане, за да повиши мобилизирането на национални приходи сред развиващите се държави — партньори на ЕС.

Очакваше се Данъчната инициатива от Адис Абеба да приключи през 2020 г. Страните, подписали инициативата обаче, се съгласиха да удължат работата заради положителния принос за дългосрочното устойчиво развитие на държавите, до който тя може да доведе. Комисията активно допринася за съставянето на плана за работа по следващата фаза от Данъчната инициатива от Адис Абеба след 2020 г. Комисията твърдо смята, че работата в тази област следва да бъде изцяло синхронизирана с целите за устойчиво развитие и че работата по мобилизиране на националните приходи на международно равнище трябва да бъде ускорена.

ЕС не може да работи самостоятелно за добро управление в областта на данъчното облагане и за изпълнението му в развиващите се държави. От съществено значение е да се работи в засилено сътрудничество с ОИСР, ООН, МВФ и други международни

²³ Диагностичен инструмент за оценка на данъчната администрация (TADAT).

²⁴ https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/toolbox_dtas_spill_overs_en.pdf.

²⁵ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/decade-of-action/>.

участници, за да се съгласуват ефективна помощ и подкрепа. Например интегрираните национални рамки за финансиране (INFF), с които се определя как ще бъде финансирана стратегията за устойчиво развитие на всяка държава от всички финансови източници (публични/частни, национални/международни), биха били идеална рамка за обсъждане на най-добрите начини за насочване на средства. Комисията също така ще продължи да насърчава и да подкрепя държавите членки в предоставянето на технически експертен опит по данъчни въпроси на развиващите се държави — партньори на ЕС, чрез съществуващи инструменти на ЕС, като инструмента за техническа помощ и обмен на информация (TAIEX).

5 б) Интегриране на развиващите се държави в световната данъчна рамка

Усилията на ЕС да помогне на развиващите се държави в борбата с данъчните злоупотреби и в мобилизирането на националните им приходи могат да бъдат ефективни само при силна ангажираност на самите юрисдикции. За да се работи за подобрене на управлението в световен мащаб, е необходим подход, основан на пълно приобщаване и сътрудничество. Затова ЕС активно подкрепя участието на развиващи се държави в международните данъчни форуми, където се създават стандарти и се провеждат партньорски проверки.

Чрез включването в списъка на ЕС всички държави бяха насърчени да се включат в приобщаващата рамка ОИСП за BEPS и в Световния форум относно прозрачността и обмена на информация. Като участници в тези форуми или в други организации развиващите се държави получават право на глас при създаване на новите световни стандарти и провеждането на партньорски проверки. Чрез различни международни организации ЕС осигури и средства за техническа помощ, която развиващите се държави да използват в изпълнението на договорените стандарти за добро управление в областта на данъчното облагане. Това например включва 2 милиона евро за Световния форум през 2019 г., с които да се помогне на развиващите се държави да подобрят мерките си за данъчна прозрачност. Комисията ще продължи да подкрепя активното участие на развиващите се държави в тези органи и ще работи за осигуряването на повече целенасочена помощ²⁶ и засилен диалог за мерките в подкрепа на мобилизирането на националните им приходи.

5 в) Разширяване на политическата програма

В сътрудничество с Върховния представител Комисията също така ще помисли как да въведе по-мощни данъчни приоритети в отношенията на ЕС с развиващите се държави. Определени приоритети на политиката, които могат да не са пряко свързани с доброто управление в областта на данъчното облагане, все пак са изключително свързани с подкрепата за по-устойчиви, стабилни и надеждни данъчни системи в развиващите се държави. Това важи с особена сила за екологичното данъчно облагане,

²⁶ Комисията, заедно с няколко държави — членки на ЕС, и други международни донори, подкрепя и оптимизира програмата на ОИСП за отношенията и развитието в света. Вж.: <https://www.oecd.org/ctp/tax-global/>.

данъчното облагане на цифровата икономика и възможните реформи в международното корпоративно данъчно облагане. Държавите следва да бъдат насърчени да продължат промяната към устойчиви данъци, която трябва да бъде въведена в рамките на по-широки пакети за фискални реформи, за да се избегне рискът от увеличаване на обществените неравенства, които често вече са големи.

Също така трябва да бъде разгледана връзката между търговските политики и приоритетите за приходите в трети държави и други области на политика. Например следва да се окаже подкрепа на развиващите се държави в идентифицирането на алтернативни устойчиви данъчни приходи, за да се компенсира намаляването на митническите приходи, което може да се случи вследствие на по-доброто интегриране на държавите в регионалната и международната икономика, в това число и на съответните намаления на митата. ЕС следва да помогне на тези развиващи се държави, които искат да намалят ограниченията за предприятията и да намалят митата, като идентифицират алтернативни устойчиви приходи и подобрят административното управление в областта на митниците и данъчното облагане. Това може да включва екологични данъци, много от които по принцип се укриват по-трудно и чиято цел е подкрепата на устойчивото развитие. ЕС вече предостави подкрепа в тези области и ще продължи да допринася за усилията на държавите да синхронизират своята правна среда с международните норми, когато трети държави поискат подкрепа, по най-подходящия за тях начин.

Комисията ще предприеме последващи действия относно предложението за нов Инструмент за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество²⁷, което предвижда, че „данъците, митата и таксите, наложени от държави партньори, могат да бъдат допустими за финансиране“.

В изпълнението на горепосочените действия ще бъде приложен холистичен и междусекторен подход в съответствие с принципа за съгласуваност на политиките на развитие.

6. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Справедливото данъчно облагане и доброто управление в областта на данъчното облагане — в ЕС и извън него, продължават да бъдат основни цели на Комисията в работата ѝ през следващите години. Това съобщение е в отговор на исканията от страна на Европейския парламент, Съвета и гражданското общество за преглед на мерките на ЕС за гарантиране на истинско добро управление, лоялна конкуренция и еднакви условия на конкуренция в единния пазар и в световен мащаб. С него също така се признава важната роля, която данъчното облагане ще изиграе в изпълнението на Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие.

С предложените в това съобщение мерки може да се спомогне за подобряване на справедливото данъчно облагане в ЕС и да се допринесе за по-справедлива данъчна

²⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=COM%3A2018%3A460%3AFIN>.

среда в международен мащаб. Комисията призовава Съвета да даде висок политически приоритет и да допринесе за изпълнението им.